
Evoluția Produsului Intern Brut în anul 2021 sugerează o evoluție nefavorabilă în contextul crizelor actuale

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Cristian Marius RĂDUȚ PhD Student (*radutmc@gmail.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Bogdan DRĂGHIA (*bogdan.draghia@insse.ro*)

Institutul Național de Statistică

Abstract

În acest articol autorii au urmărit să evidențieze perspectiva riscantă pe care o va avea economia României în anul 2022 în contextul efectului conjugat al crizelor. Produsul Intern Brut înregistrat în anul 2021 o evoluție încurajatoare. Această apreciere are la bază faptul că în ultimul trimestru al acestui an față de trimestrul anterior s-a înregistrat o scădere -0,1%. În contextul în care în anul 2022 evoluția economică se va confrunta cu un cumul de crize. În acest sens, criza pandemică, prin restricțiile impuse va continua să influențeze negativ rezultatele macroeconomice. În condițiile acestei crize se mențin unele restricții care frânează evoluția în ansamblu a economiei românești. Criza Covid 19 a declanșat criza economico-financiară cu efecte negative asupra stabilității macroeconomice. Astfel, s-a declanșat creșterea fără precedent a prețurilor la toată gama de produse și servicii. Anul 2022 a debutat cu o a treia criză în domeniul energiei, ca urmare a resurselor tot mai mici de petrol, gaze naturale, cărbune și alte produse din acest domeniu. Piața produselor din domeniul energiei s-a destabilizat și a impus prețuri deosebit de mari, care la rândul lor au influențat în aceeași direcție creșterea prețurilor la produsele agro-alimentare, construcții, industrie, transporturi și servicii, putând discuta despre o criză generală determinată de raportul cerere-ofertă pe plan național / internațional. În luna februarie 2022, o dată cu declanșarea conflictului armat (războiului) s-a agravat evoluția prețurilor, care au depășit orice anticipație a cercetătorilor financiari economici. Pe acest fond putem discuta despre conjugarea acestor crize menționate, care vor influența rezultate macroeconomice pe plan național / internațional împingând economia spre o posibilă stare de recesiune. În acest articol am utilizat o metodologie complexă specifică analizelor statistice. Astfel, am utilizat pe larg indicatorii și indicii statistici, analiza în dinamică și structurală a Produsului Intern Brut, precum și prezentarea de baze de date și prezentări grafice, precum și prelucrarea unor date prin metode statistico-econometrice.

Cuvinte cheie: *Evoluții, PIB, indici, indicator, resurse, crize.*

Clasificarea JEL: E30, F40

Introducere

Acest articol se axează pe studiul asupra rezultatelor obținute în anul 2021 cu preocuparea de a descifra perspectiva evoluției macroeconomice în anul 2022. Dacă în anul 2021 evoluția economică a României a urmat un trend liniștitor de redresare, finalizându-se cu o reducere de -0,1% a creșterii PIB în trimestrul IV 2021 față de trimestrul III 2021. Anul 2022 debutează cu adâncirea crizelor (sanitară, economico-financiară, energetică și criza determinată de conflictul armat – război Ruso-Ukrainian). În studiul efectuat am prezentat date, pe baza celor oferite de Institutul Național de Statistică și Eurostat în legătură cu anticiparea efectelor pe care le va avea evoluția crizelor precizate asupra evoluției economice pe plan național, internațional, precum și pericoul ca economia mondială să ajungă în starea de colaps, putând intra în recesiune.

În continuare în acest articol am făcut referire la contribuția pe care au avut-o și ar trebui să o aibă resursele la formarea Produsului Intern Brut. În același timp am extins analiza și cu privire la efectul utilizărilor asupra modificării indicatorului macroeconomic de rezultate.

Am exprimat opinii în legătură cu pericolul pe care îl prezintă rata inflației, ca urmare a exploziei prețurilor determinată de crizele și mai ales de conflictul armat de la granița țării.

Există perspective creării unor dificultăți majore în legătură cu insuficiența resurselor de gaze, petrol și energie electrică care vor impune noi creșteri ale prețurilor cu efect nu numai a evoluției PIB, ci și a calității vieții.

Sub impactul creșterii prețurilor nivelul real al veniturilor s-a îndepărtat serios de valoarea nominală a acestuia. Precizăm că această îndepărtare este mult mai pregnantă dacă îndreptăm analiza pe baza indicatorilor fizici, deoarece inflația galopantă determină creșteri nominale, care pot da impresia unei evoluții pozitive, dar atunci când vom efectua deflatarea, nivelul real se reduce în mod simțitor.

Prin grafice și tabele am urmărit să evidențiem cât mai sugestiv evoluția Produsului Intern Brut în anul 2021, comparativ cu perioadele anterioare, și într-o încercare de previziune să sugerăm trendul economic pentru perioada următoare.

Literature review

Analiza evoluției Produsului Intern Brut pe baza resurselor și a utilizărilor este un subiect abordat de mulți cercetători. Astfel, Anghelache, C., Anghel, M.G., Iacob, Ș.V., Samson, T. (2020) au analizat evoluția Produsului Intern Brut începând cu resursele și utilizările pe care le-a avut acest indicator în obținerea rezultatelor. Anghelache, C. (2015) și alții analizează într-un

studiu evoluția produsului intern brut sub influența consumului. Censolo, R. și Colomco, C. (2008) publică un studiu privind consumul și creșterea economică. Dornbusch, R, Fischer, S. și Startz, R. (2007) se referă la aceste aspecte în studiul lor de macroeconomie. Deschenes, D. și Greenstone, M. (2012) realizează un studiu cu privire la impactul schimbărilor climatice asupra creșterii economice, iar Goodwin, N.R. (2008) publică o lucrare în care abordează aceste aspecte, cu privire la evoluția macroeconomică în secolul 21. Lee, J. și Brahmaterne, T. (2013) investighează într-un articol influența turismului asupra creșterii economice. Usher, D. (1980) pune bazele măsurării reale a creșterii economice.

Metodologie

Pentru ușurarea înțelegerii aspectelor prezentate în acest articol am extras în continuare unele aspecte metodologice pe care le utilizează Institutul Național de Statistică și Eurostat. Astfel, Produsul intern brut trimestrial la preț de piață (PIBT), principalul agregat macroeconomic al contabilității naționale, reprezintă rezultatul final al activității de producție al unităților producătoare rezidente, în decursul unei perioade, respectiv un trimestru. Produsul intern brut trimestrial se estimează prin trei metode, descrise succint în continuare: metoda de producție, metoda cheltuielilor și metoda veniturilor.

a) *metoda de producție*: $PIBT = VAB + IP - SP$,

unde: VAB = valoarea adăugată brută la preț de bază;

IP = impozitele pe produs;

SP = subvențiile pe produs

b) *metoda cheltuielilor*: $PIBT = CF + FBC + E - I$,

unde: CF = consumul final efectiv;

FBC = formarea brută de capital;

E = exportul de bunuri și servicii;

I = importul de bunuri și servicii.

c) *metoda veniturilor*: $PIBT = R + EBE + IMP - SUB$,

unde: R = remunerarea salariaților;

EBE = excedentul brut de exploatare;

IMP = impozite pe producție și importuri;

SUB = subvenții pe producție și importuri.

Principalele surse de date utilizate pentru estimarea Produsului intern brut trimestrial sunt anchete infraanuale privind producția industrială, de construcții, servicii, comerț; contul de producție al agriculturii calculat pe baza datelor furnizate de Ministerul Agriculturii; anchete infraanuale privind câștigurile salariale și efectivul de salariați; bilanțuri contabile ale instituțiilor

financiare și execuția bugetului de stat și a bugetelor locale, precum și a bugetului asigurărilor sociale de stat; Balanța de plăți externe.

Estimarea producției în prețuri curente se obține pentru societățile nefinanciare (întreprinderi), gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației se estimează, pe ramuri de activitate, prin extrapolarea în volum și preț, sau în valoare, a producției din trimestrul corespunzător al anului precedent, utilizând indicii de volum, de preț și valorici disponibili din sursele de date statistice.

Pentru societățile financiare și administrațiile publice se determină direct pe baza surselor de date (bilanțuri contabile și execuțiile bugetare).

În același timp, consumul intermediar se obține pentru societățile nefinanciare (întreprinderi), gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației se estimează, pe ramuri de activitate, prin aplicarea ponderii consumului intermediar în producție calculată pentru trimestrul corespunzător al anului precedent, pentru care au existat surse de date complete și detaliate, pe baza ipotezei coeficienților tehnologici constanți și pentru societățile financiare și administrațiile publice se determină direct pe baza surselor de date (bilanțuri contabile și execuțiile bugetare).

În acest sens valoarea adăugată brută se calculează ca sold între producție și consum intermediar. De asemenea, calcularea impozitelor și subvențiilor pe produs are la bază datele din execuțiile bugetare.

Produsul intern brut trimestrial se estimează în prețuri curente, în prețurile perioadei corespunzătoare din anul precedent și în prețuri medii ale anului 2000. Estimările în prețurile medii ale anului 2000 se calculează prin înălțuirea indicilor de volum.

Pe lângă estimările brute ale Produsului intern brut trimestrial, se calculează și estimări ajustate sezonier prin metoda regresivă, utilizată și de Eurostat.

Ajustarea sezonieră are drept scop eliminarea efectelor sezoniere din cadrul seriei de date pentru a se evidenția evoluția economică reală din perioade consecutive.

Pentru ajustarea seriilor principalelor agregate pe baza cărora se estimează PIB prin cele trei metode, se utilizează pachetul de programe JDEMETRA versiunea 2.2.0. Acesta realizează estimarea efectului sezonier (evenimente care se întâmplă în același moment, cu aceeași magnitudine și direcție în fiecare an, cum ar fi: anotimpuri, vacanțe, etc., a numărului de zile lucrătoare diferit de la o lună la alta și efectului calendarului, cum ar fi Paștele ortodox, an bisect și alte sărbători naționale) precum și identificarea și corectarea valorilor extreme (schimbări de nivel ocazionale, tranzitorii sau permanente) și interpolarea valorilor lipsă.

Conturile naționale trimestriale din România prezintă, în general, o puternică sezonabilitate, fiind ajustate și în funcție de numărul de zile lucrătoare și calendar chiar dacă efectul acestora din urmă este nesemnificativ.

Seria ajustată sezonier s-a obținut prin eliminarea din seria brută a efectului sezonier, cu ajutorul unor coeficienți de corecție, stabiliți în funcție de modelul de regresie folosit (aditiv sau multiplicativ). Modelul aditiv sau multiplicativ folosit pentru regresie este identificat automat de programul JDemetra în funcție de natura seriilor supuse ajustării.

PIB-ul ajustat sezonier se obține prin metoda directă, ceea ce conduce la apariția unei discrepanțe statistice între PIB și suma componentelor sale ajustate sezonier în mod independent.

Seriile ajustate sezonier pentru ultimii 5 ani și trimestrele disponibile din anul de referință se recalculează în fiecare trimestru ca urmare a revizuirii seriilor brute de date trimestriale și anuale, pe măsură ce devin disponibile surse date statistice și administrative cu un grad mai mare de cuprindere și de exactitate, a introducerii în seria de date a ultimei observații disponibile, a modificării modelelor adoptate și a parametrilor de regresie.

Începând cu trimestrul I 2012, politica de estimare și diseminare a Produsului intern brut trimestrial s-a modificat prin introducerea unei a treia estimări, denumită date provizorii (2), ce este publicată, conform calendarului de presă de pe site-ul INS, la aproximativ T+95 zile de la încheierea trimestrului de referință. Principalele obiective ale acestei revizuirii sunt legate de integrarea informațiilor statistice, financiar-bancare și administrative devenite disponibile sau care au fost rectificate după publicarea primelor estimări provizorii, la aproximativ T+70 zile de la încheierea trimestrului de referință și asigurarea consistenței dintre agregatele ce stau la baza estimării Produsului Intern Brut trimestrial și agregatele din conturile trimestriale ale sectoarelor instituționale, în mod deosebit cele ale sectorului Administrații publice, cu termen de diseminare T+90 zile de la încheierea trimestrului de referință.

Informațiile suplimentare utilizate la estimarea Produsului Intern Brut date provizorii (2) se referă la: date statistice rectificate, pentru ultima lună din cadrul trimestrului, privind: indicii producției industriale, indicii prețurilor producției industriale, indicii lucrărilor de construcții, indicii de cost în construcții, indicii volumului cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor, indicii volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata, indicii volumului cifrei de afaceri pentru servicii de piață prestate populației, indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru servicii de

pieță prestate în special întreprinderilor; date statistice suplimentare privind transportul de pasageri și transportul de mărfuri; date administrative detaliate privind execuțiile bugetare și date rectificate privind Balanța de Plăți Externe.

Date, rezultate și discuții

Produsul intern brut în trimestrul IV 2021 a fost, în termeni reali, mai mic cu 0,1% comparativ cu trimestrul III 2021. Față de același trimestru din anul 2020, Produsul intern brut a înregistrat o creștere cu 2,4% pe seria brută și de 3,9% pe seria ajustată sezonier. De asemenea, seria ajustată sezonier a Produsului intern brut trimestrial a fost recalculată ca urmare a revizuirii estimărilor pentru trimestrele I-IV 2021, nefiind înregistrate modificări semnificative. Evoluția Produsului intern brut trimestrial în perioada 2019 - 2021, calculată ca serie brută și serie ajustată sezonier, este prezentată în tabelul numărul 1.

Evoluția Produsului intern brut trimestrial în perioada 2019 - 2021

Tabel 1

		Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	An
în % față de perioada corespunzătoare din anul precedent						
Serie brută	2019	105.1	104.4	103.0	104.4	104.2
	2020	102.6	90.2	94.6	98.5	96.3
	2021	99.9	115.4	106.9	102.4	105.9
Serie ajustată sezonier	2019	104.8	104.1	103.7	103.7	-
	2020	102.4	91.2	94.9	97.9	-
	2021	99.6	112.7	108.0	103.9	-
în % față de trimestrul precedent						
Serie ajustată sezonier	2019	101.5	100.8	100.7	100.7	-
	2020	100.3	89.8	104.8	103.9	-
	2021	101.9	101.6	100.4	99.9	-

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Produsul Intern Brut, date ajustate sezonier, estimat pentru trimestrul IV 2021 a fost de 305.569,3 milioane lei prețuri curente, în scădere în termeni reali cu 0,1% față de trimestrul III 2021 și în creștere cu 3,9% față de trimestrul IV 2020. Estimările ajustate sezonier ale Produsului intern brut în variantele provizorii (1) și (2), precum și diferențele dintre cele două variante, sunt prezentate în tabelul numărul 2.

Estimările ajustate sezonier ale Produsului intern brut în variantele provizorii (1) și (2)

Tabel 2

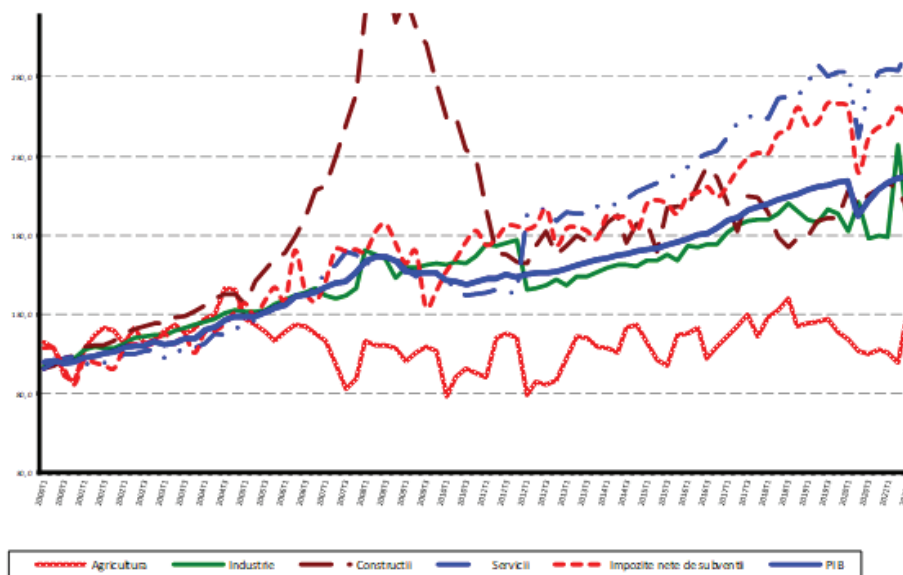
		Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
Milioane lei prețuri curente	Provizoriu (1)	284895.4	292906.7	294163.3	303812.0
	Provizoriu (2)	286469.2	291950.8	294288.3	305569.3
	Diferențe	1573.8	-955.9	125.0	1757.3
In % față de trimestrul precedent	Provizoriu (1)	102.0	101.5	100.4	99.9
	Provizoriu (2)	101.9	101.6	100.4	99.9
	Diferențe	-0.1	0.1	0.0	0.0
In % față de perioada corespunzătoare din anul precedent	Provizoriu (1)	99.5	112.7	108.0	103.9
	Provizoriu (2)	99.6	112.7	108.0	103.9
	Diferențe	0.1	0.0	0.0	0.0

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Evoluția trimestrială a Produsului Intern Brut, a activității agricole, industriale, din construcții și servicii, cât și impozitele nete de subvenții, în perioada 2000-2021 este prezentată în graficul numărul 1.

Evoluția trimestrială a Produsului Intern Brut, a activității agricole, industriale, din construcții și servicii, cât și impozitele nete de subvenții, în perioada 2000-2021 în % (media trimestrială a anului 2000=100%)

Grafic 1

Produsul intern brut estimat pentru anul 2021 a fost de 1.181.917,9 milioane lei prețuri curente, în creștere în termeni reali cu 5,9% față de anul 2020. Produsul intern brut estimat pentru trimestrul IV 2021 a fost de 357.334,9 milioane lei prețuri curente, în creștere în termeni reali cu 2,4% față de trimestrul IV 2020. Estimările seriei brute ale Produsului intern brut în variantele provizorii (1) și (2), precum și diferențele dintre cele două variante, sunt prezentate în tabelul numărul 3.

Estimările seriei brute ale Produsului intern brut în variantele provizorii (1) și (2)

Tabel 3

		Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	An 2021
Milioane lei prețuri curente	Provizoriu (1)	226651.0	276159.8	321371.2	355194.9	1179376.9
	Provizoriu (2)	228053.4	275104.6	321425.0	357334.9	1181917.9
	Diferențe	1402.4	-1055.2	53.8	2140.0	2541.0
În % față de perioada corespunzătoare din anul precedent	Provizoriu (1)	99.9	115.4	106.9	102.4	105.9
	Provizoriu (2)	99.9	115.4	106.9	102.4	105.9
	Diferențe	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

În tabelul numărul 4 este prezentată contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea Produsului intern brut.

Contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea Produsului intern brut

Tabel 4

	Provizoriu (1)	Provizoriu (2)	Provizoriu (1)	Provizoriu (2)
Agricultură, silvicultură și pescuit	4.4	4.3	0.5	0.5
Industrie	21.3	21.2	1.0	1.0
Construcții	6.6	6.6	-0.1	-0.1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	19.0	19.0	1.7	1.7
Informații și comunicații	6.4	6.3	0.8	0.8
Intermedieri financiare și asigurări	1.5	1.6	0.0	0.0
Tranzacții imobiliare	7.4	7.4	0.2	0.2
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	7.1	7.1	0.3	0.3

Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	13.8	13.8	0.2	0.2
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	3.0	3.0	0.5	0.5
Valoarea adăugată brută – total	90.5	90.3	5.1	5.1
Impozite nete pe produs	9.5	9.7	0.8	0.8
Produsul intern brut	100.0	100.0	5.9	5.9

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Constatăm că în anul 2021, dinamica PIB și cea a valorii adăugate brute nu s-au modificat în varianta provizorie (2) comparativ cu varianta provizorie (1). Totodată, volumul valorii adăugate brute a înregistrat modificări mai importante în activitățile de intermediere financiară și asigurări (+0,4%), de la 97,7% la 98,1%. De asemenea, volumul impozitelor nete pe produs nu a înregistrat modificări în varianta provizorie (2) comparativ cu varianta provizorie (1).

În tabelul numărul 5 sunt prezentate datele referitoare la contribuția categoriilor de utilizări la formarea și creșterea Produsului Intern Brut în anul 2021.

Contribuția categoriilor de utilizări la formarea și creșterea Produsului Intern Brut în anul 2021

Tabel 5

	Provizoriu (1)	Provizoriu (2)	Provizoriu (1)	Provizoriu (2)
Consumul final efectiv total	79.5	79.8	4.5	4.8
Consum final individual efectiv al gospodăriilor populației	69.8	69.1	4.8	4.1
Cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor populației	61.5	61.4	4.7	4.8
Cheltuiala pentru consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	0.9	0.9	0.0	0.0
Cheltuiala pentru consumul final individual al administrațiilor publice	7.4	6.8	0.1	-0.7
Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice	9.7	10.7	-0.3	0.7
Formarea brută de capital fix	24.6	24.1	0.9	0.6
Variația stocurilor	1.7	1.8	2.0	1.8
Exportul net de bunuri și servicii	-5.8	-5.7	-1.5	-1.3
Exportul de bunuri și servicii	40.4	40.8	4.2	4.7
Importul de bunuri și servicii	46.2	46.5	5.7	6.0
Produsul intern brut	100.0	100.0	5.9	5.9

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Intepretând datele prezentate în tabelul numărul 5 constatăm că din punctul de vedere al utilizării PIB, modificări mai mari ale contribuției la creșterea PIB în anul 2021, între cele două estimări, au înregistrat: Formarea brută de capital fix, de la +0,9% la +0,6%, ca urmare a reducerii volumului său de la 104,0% la 102,3%; Cheltuiala pentru consum final a administrațiilor publice, de la -0,2% la 0,0%, ca urmare a creșterii volumului său de la 98,8% la 100,4% și Exportul net de la -1,5% la -1,3%, ca urmare a scăderii volumului său de la 135,9% la 132,6%.

În tabelul numărul 6 sunt prezentate datele referitoare la Produsul Intern Brut în trimestrul IV al anului 2021 pe categorii de resurse și utilizări, serie brută.

Produsul Intern Brut în trimestrul IV al anului 2021 pe categorii de resurse și utilizări, serie brută

Tabel 6

	Realizări milioane lei prețuri curente	Indici de volum în % față de trimestrul IV 2020	Indici de preț în % față de trimestrul IV 2020
Agricultură, silvicultură și pescuit	5831.0	89.4	106.3
Industrie	80927.6	97.8	124.1
Construcții	41238.7	96.9	113.4
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	68059.1	105.9	106.4
Informații și comunicații	20112.3	112.0	91.8
Intermedieri financiare și asigurări	5787.9	95.7	105.1
Tranzacții imobiliare	25996.9	103.4	102.6
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	26362.6	104.1	92.1
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	41603.8	101.1	98.3
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	9118.4	108.6	104.9
Valoarea adăugată brută – total	325038.3	101.9	107.1
Impozite nete pe produs ¹⁾	32296.6	107.3	99.0
Produs Intern Brut	357334.9	102.4	106.3
Consum final efectiv	289651.0	108.3	106.5
Consum final individual efectiv al gospodăriilor populației ²⁾	244987.2	104.6	107.3

Cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor populației	221201.9	109.5	107.8
Cheltuiala pentru consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	5463.4	102.6	105.1
Cheltuiala pentru consumul final individual al administrațiilor publice	18321.9	69.0	102.5
Consum final colectiv efectiv al administrațiilor publice ³⁾	44663.8	132.7	102.2
Formarea brută de capital	86424.9	87.1	109.3
din care:			
Formarea brută de capital fix	80265.6	94.0	115.5
Exportul net de bunuri și servicii	-18741.0	-	-
Export de bunuri și servicii	134648.2	108.3	112.4
Import de bunuri și servicii	153389.2	108.5	113.7

¹⁾Reprezintă diferența dintre impozitele pe produs datorate la bugetul de stat (TVA, accize, alte impozite) și subvențiile pe produs plătite de la bugetul de stat.

²⁾Cuprinde: cheltuielile gospodăriilor populației pentru cumpărarea de bunuri și servicii în scopul satisfacerii nevoilor membrilor lor, cheltuiala pentru consum individual al administrațiilor publice (învățământ, sănătate, securitate socială și acțiuni sociale, cultură, sport, activități recreative, colectarea de deșeuri menajere) și cheltuiala pentru consum individual al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (organizații religioase, sindicate, partide politice, uniuni, fundații, asociații culturale și sportive).

³⁾Cuprinde cheltuiala pentru consum colectiv al administrațiilor publice (servicii publice generale, apărare națională și securitatea teritoriului, menținerea ordinii și securității publice, activități legislative și de reglementare, cercetare și dezvoltare, etc.)

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Din datele prezentate în tabelul numărul 6 rezultă că în trimestrul IV 2021 contribuția resurselor la formarea Produsului Intern Brut a fost diferită. Astfel, indicii de volum exprimați în puncte procentuale față de trimestrul anterior a evidențiat următoarele: agricultura, silvicultura și pescuitul au avut o contribuție cu 10,6 mai mică, industria cu 2,2, construcțiile cu 3,1. De asemenea, intermedierele financiare și asigurări au scăzut cu 4,3%. Celelalte resurse au avut creșteri sensibile.

Indicii de preț analizați pe aceeași perioadă trimestrul III și IV 2021 au înregistrat creșteri. Astfel, în agricultură, silvicultură și pescuit au crescut cu 3,7%, în industrie cu 24,1%, în construcții cu 13,2%, comerțul cu ridicata și amănuntul cu 3,6%, informații și comunicații cu 5,1% și în activități culturale cu 5,1%.

În ceea ce privește valoarea adăugată brută prețurile au crescut cu 7,1%. În aceste condiții indicele de preț al Produsului Intern Brut în trimestrul IV 2021 față de trimestrul III 2021 a crescut cu 6,3%.

Din punct de vedere al consumului constatăm că au existat creșteri la consumul final efectiv, formarea brută de capital, exportul și importul de bunuri și servicii.

Scăderi ai indicilor de volum în perioada analizată s-au înregistrat la consumul final individual al administrațiilor publice (31%), formarea brută de capital (12,9%).

Din punct de vedere al indicilor de preț exprimați în procente pentru trimestrul IV din 2021 și trimestrul III 2021 s-au înregistrat creșteri pe toată linia. Astfel, consumul final efectiv a crescut cu 6,5%, formarea brută de capital a crescut cu 15,5%, exportul de bunuri și servicii cu 12,4% și importul cu 13,7%.

În tabelul numărul 7 sunt prezentate datele referitoare la Produsul Intern Brut în trimestrul IV al anului 2021 pe categorii de resurse și utilizări, serie ajustată sezonier și în funcție de numărul de zile lucrătoare.

Produsul Intern Brut în trimestrul IV al anului 2021 pe categorii de resurse și utilizări, serie ajustată sezonier în funcție de numărul de zile lucrătoare

Tabel 7

	Realizări milioane lei prețuri curente	Indici de volum în % față de trimestrul III 2021	Indici de preț în % față de trimestrul III 2021
Agricultură, silvicultură și pescuit	10954.4	70.6	117.0
Industrie	65623.8	94.5	118.0
Construcții	20251.6	103.2	101.6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	58071.2	100.1	102.3
Informații și comunicații	19883.2	101.2	102.2
Intermedieri financiare și asigurări	4360.3	93.8	102.1
Tranzacții imobiliare	23618.9	103.7	103.3
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	20845.1	101.2	91.6
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	40568.1	99.8	99.7
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	8051.4	93.9	102.1
Valoarea adăugată brută – total	272228.0	97.2	105.4
Impozite nete pe produs ¹⁾	27749.8	106.0	94.9
Discrepanță statistică	5591.5	-	-

Produs Intern Brut	305569.3	99.9	103.9
Consum final efectiv	251075.8	103.7	102.8
Consum final individual efectiv al gospodăriilor populației ²⁾	210844.2	99.8	101.5
Cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor populației	192957.9	101.7	103.4
Cheltuiala pentru consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	2650.5	104.6	98.0
Cheltuiala pentru consumul final individual al administrațiilor publice	15235.8	45.6	151.7
Consum final colectiv efectiv al administrațiilor publice ³⁾	40231.6	172.4	84.5
Formarea brută de capital	70905.9	95.9	98.6
din care:			
Formarea brută de capital fix	70105.5	95.8	104.4
Exportul net de bunuri și servicii	-18020.7	-	-
Export de bunuri și servicii	130247.7	102.9	102.8
Import de bunuri și servicii	148268.4	101.8	104.7
Discrepanță statistică	1608.3	-	-

¹⁾Reprezintă diferența dintre impozitele pe produs datorate la bugetul de stat (TVA, accize, alte impozite) și subvențiile pe produs plătite de la bugetul de stat.

²⁾Cuprinde: cheltuielile gospodăriilor populației pentru cumpărarea de bunuri și servicii în scopul satisfacerii nevoilor membrilor lor, cheltuiala pentru consum individual al administrațiilor publice (învățământ, sănătate, securitate socială și acțiuni sociale, cultură, sport, activități recreative, colectarea de deșuri menajere) și cheltuiala pentru consum individual al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (organizații religioase, sindicate, partide politice, uniuni, fundații, asociații culturale și sportive).

³⁾Cuprinde cheltuiala pentru consum colectiv al administrațiilor publice (servicii publice generale, apărare națională și securitatea teritoriului, menținerea ordinii și securității publice, activități legislative și de reglementare, cercetare și dezvoltare, etc.)

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Analizând datele prezentate în tabelul numărul 7, serie ajustată sezonier în funcție de numărul de zile lucrătoare, rezultă că în trimestrul IV 2021 contribuția resurselor la formarea Produsului Intern Brut a fost diferită. Astfel, indicii de volum exprimați în puncte procentuale față de perioada similară din trimestrul III 2021 a evidențiat următoarele: agricultura, silvicultura și pescuitul au avut o contribuție cu 29,4 mai mică, industria cu 5,5. De asemenea, intermedierele financiare și asigurări au scăzut cu 4,2% și valoarea adăugată brută cu 2,8%.

Indicii de preț analizați pe aceeași perioadă trimestrul III și IV 2021 au înregistrat creșteri. Astfel, în agricultură, silvicultură și pescuit au crescut cu 17%, în industrie cu 18%, în construcții cu 1,6%, comerțul cu ridicata și

amănuntul cu 2,3%, informații și comunicații cu 2,2% și în activități culturale cu 2,1%.

În ceea ce privește valoarea adăugată brută prețurile au crescut cu 5,4%. În aceste condiții indicele de preț al Produsului Intern Brut în trimestrul IV 2021 față de trimestrul III 2021 a crescut cu 3,9%.

Din punct de vedere al consumului constatăm că au existat creșteri la consumul final efectiv (6,3%), exportul de bunuri și servicii (2,9%) și importul (1,8%).

Scăderi ai indicilor de volum în perioada analizată s-au înregistrat la consumul final efectiv al gospodăriilor populației (1,2%), formarea brută de capital (4,1%).

Din punct de vedere al indicilor de preț exprimați în procente pentru trimestrul IV din 2021 și trimestrul III 2021 s-au înregistrat creșteri la consumul final efectiv a crescut cu 2,8%, exportul de bunuri și servicii cu 2,8% și importul cu 4,7%.

În tabelul numărul 8 sunt prezentate datele referitoare la Produsul Intern Brut în anul 2021 pe categorii de resurse și utilizări, serie brută.

**Produsul Intern Brut în anul 2021 pe categorii de resurse și utilizări,
serie brută**

Tabel 8

	Realizări milioane lei prețuri curente	Indici de volum în % față de anul 2020	Indici de preț în % față de anul 2020
Agricultură, silvicultură și pescuit	51409.9	113.5	107.8
Industrie	250955.1	105.0	111.0
Construcții	77426.1	98.3	113.5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	224386.9	109.4	104.8
Informații și comunicații	75029.8	113.4	98.9
Intermedieri financiare și asigurări	18388.7	98.1	106.2
Tranzacții imobiliare	87800.9	102.5	101.7
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	84051.5	103.6	99.9
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	162593.2	101.2	101.6
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	35624.4	117.0	104.5
Valoarea adăugată brută – total	1067666.5	105.6	105.3
Impozite nete pe produs ¹⁾	114251.4	108.2	106.6
Produs Intern Brut	1181917.9	105.9	105.4

Consum final efectiv	942600.0	106.1	105.0
Consum final individual efectiv al gospodăriilor populației ²⁾	816714.4	106.0	105.3
Cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor populației	726121.5	108.0	105.5
Cheltuiala pentru consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	10358.5	103.0	104.3
Cheltuiala pentru consumul final individual al administrațiilor publice	80234.4	91.7	103.2
Consum final colectiv efectiv al administrațiilor publice ³⁾	125885.6	106.8	103.0
Formarea brută de capital	306216.6	109.8	107.8
din care:			
Formarea brută de capital fix	285026.7	102.3	110.3
Exportul net de bunuri și servicii	-66898.7	-	-
Export de bunuri și servicii	482802.9	112.5	109.1
Import de bunuri și servicii	549701.6	114.6	109.2

¹⁾Reprezintă diferența dintre impozitele pe produs datorate la bugetul de stat (TVA, accize, alte impozite) și subvențiile pe produs plătite de la bugetul de stat.

²⁾Cuprinde: cheltuielile gospodăriilor populației pentru cumpărarea de bunuri și servicii în scopul satisfacerii nevoilor membrilor lor, cheltuiala pentru consum individual al administrațiilor publice (învățământ, sănătate, securitate socială și acțiuni sociale, cultură, sport, activități recreative, colectarea de deșuri menajere) și cheltuiala pentru consum individual al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (organizații religioase, sindicate, partide politice, uniuni, fundații, asociații culturale și sportive).

³⁾Cuprinde cheltuiala pentru consum colectiv al administrațiilor publice (servicii publice generale, apărare națională și securitatea teritoriului, menținerea ordinii și securității publice, activități legislative și de reglementare, cercetare și dezvoltare, etc.)

Sursa: Comunicat INS nr. 85 / 8 aprilie 2022

Pe baza datelor din tabelul numărul 8, rezultă că în anul 2021 contribuția resurselor la formarea Produsului Intern Brut a fost diferită. Astfel, indicii de volum exprimați în puncte procentuale față de perioada similară din 2020 a evidențiat următoarele: agricultura, silvicultura și pescuitul au avut o contribuție cu 13,5 mai mare, industria cu 5 și valoarea adăugată brută cu 5,6%. De asemenea, intermedierea financiară și asigurările au scăzut cu 1,9%.

Indicii de preț analizați pe aceeași perioadă 2020-2021 au înregistrat creșteri în majoritatea cazurilor. Astfel, în agricultură, silvicultură și pescuit au crescut cu 7,8%, în industrie cu 11%, în construcții cu 13,5%, comerțul cu ridicata și amănuntul cu 4,8%, și în activități culturale cu 4,5%.

În ceea ce privește valoarea adăugată brută prețurile au crescut cu 5,3%. În aceste condiții indicele de preț al Produsului Intern Brut în 2021 față de 2020 a crescut cu 5,4%, ceea ce în fond este indicele inflației anuale.

Din punct de vedere al consumului constatăm că au existat creșteri la consumul final efectiv (6,1%), exportul de bunuri și servicii (12,5%) și importul (14,6%).

Scăderi ai indicilor de volum în perioada analizată s-au înregistrat la cheltuielile pentru consumul final individual al administrațiilor publice (8,3%).

Din punct de vedere al indicilor de preț exprimați în procente pentru anul 2021 față 2020 au crescut pe toată linia. Astfel, consumul final efectiv a crescut cu 5%, formarea brută de capital cu 7,8%, exportul de bunuri și servicii cu 9,1% și importul cu 9,2%.

Concluzii

Din studiul realizat în acest articol, pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică și Eurostat se pot distinge o serie de concluzii teoretice și practice. O primă concluzie ar fi aceea că pe lângă evoluția sensibil negativă a Produsului Intern Brut, apare și perspectiva ca datoria externă ajunsă la un nivel de peste 50% din Produsul Intern Brut să afecteze serios perspectiva economiei naționale, devenind foarte dificilă apelarea la creditele externe. Pentru redresarea situației este necesară alocarea de fonduri în investiții, dar datorită nivelului redus al veniturilor populației și pentru consum. Se impune utilizarea eficientă a fondurilor alocate de la bugetul comunitar, dar mai ales a sumelor ce sunt repartizate României prin programul național de redresare și reziliență.

În condițiile actuale este de presupus că în evaluările viitoare ale instituțiilor de profil, nivelul de țară să scadă și mai mult, aceasta urmând să afecteze accesarea de fonduri prin credite externe.

Totodată trebuie să remarcăm faptul că din studiul resurselor și utilizărilor care stau la baza formării și creșterii Produsului Intern Brut să se adâncească dezechilibrele. Efectul final a acestei situații va consta în adâncirea în sens negativ a veniturilor populației, care se va reflecta în reducerea calității vieții.

Așa cum rezultă din analizele specialiștilor pe plan internațional, dacă aceste crize se vor adâncii, iar războiul Ruso-Ukrainian va continua, există pericolul intrării economiei mondiale în recesiune. Facem precizarea că nu ne referim doar la aspectul tehnic al declarării intrării în recesiune, ci la evoluția dezastruoasă a economiei mondiale, și pe cale de consecință și a României.

Bibliografie

1. Anghelache, C., Anghel, M.G, Iacob, Ș.V., Samson, T. (2020), *Analysis of the quarterly evolution of the Gross Domestic Product*, Theoretical and Applied Economics Volume XXVII (2020), No. 3(624), Autumn, pp. 243-260
 2. Anghelache, C., Soare, D.V., Popovici, M. (2015). *Analysis of Gross Domestic Product Evolution under the influence of the Final Consumption*, Theoretical and Applied Economics, Volume XXII, No.4 (605), Winter, pp. 45-52
 3. Censolo, R., Colombo, C. (2008). *Public consumption composition in a growing economy*, Journal of Macroeconomics. Volume (Year): 30 (2008), Issue (Month): 4 (December), 1479-1495
 4. Dornbusch, R., Fischer, S. Startz, R. (2007). *Macroeconomie - traducere*, Editura Economică, București
 5. Deschênes, O. and Greenstone, M. (2012). *The Economic Impacts of Climate Change: Evidence from Agricultural Output and Random Fluctuations in Weather*: Reply. American Economic Review, 102, 3761-3773
 6. Goodwin, N.R. (2008). *Macroeconomics for the Twenty-First Century*, Tufts University, series GDAE Working Papers no. 03-02
 7. Lee, J. and Brahmasrene, T. (2013). *Investigating the influence of tourism on economic growth and carbon emissions: Evidence from panel analysis of the European Union*. Tourism Management, 38, 69-76
 8. Usher, D. (1980). *The measurement of economic growth*, Oxford
- *** <https://insse.ro/cms/ro>